

Herwijnen, 22 november 2021

Betreft: Verzoek om maatwerk Corona-compensatie

Stichting GeoFort
Nieuwe Steeg 74
4171 KG Herwijnen
+31 (0)620614572

willemijsvl@geofort.nl
www.geofort.nl

Aan de Minister van OCW: mevrouw Ingrid van Engelshoven,

Het science centrum GeoFort over de toekomst van de planeet aarde is als culturele onderneming erg blij geweest met de ondersteuning in 2020 ter waarde van 400.000 euro vanuit de regeling "Compensatieregeling Coronacrisis Musea > 100.000". Dit heeft echt geholpen om te overleven in deze rare tijden.

We begrijpen dat het voor de overheid lastig is om in deze tijden passende compensatiemaatregelen te bieden voor alle verschillende soorten ondernemingen. Voor GeoFort blijken de regelingen in 2021 helaas niet toereikend om in de zwarte cijfers te eindigen. Via dit schrijven leggen we uit waarom GeoFort in de problemen komt.

1) Het is in Corona-tijd onmogelijk geworden om als culturele onderneming de eigen broek op te houden.

GeoFort is in 2012 begonnen met zaalhuur en catering om het museum financieel te ondersteunen. Nu in Corona-tijd krijgt het museum nauwelijks inkomsten vanuit deze zakelijke onderneming. De musea en science centra die structurele subsidie ontvangen hebben veel meer financiële zekerheid ten aanzien van de inkomsten in het Corona-tijdperk dan de culturele ondernemingen, zoals GeoFort die het geheel zonder structurele subsidies moeten doen. In een normaal jaar draagt de GeoFort Exploitatie bv 15% van de omzet, afkomstig van bruiloften, partijen, vergaderingen, seminars en catering ter waarde van 200.000 euro, af aan Stichting GeoFort. Dit zijn zeer belangrijke inkomsten om het Rijksmonument (Unesco Werelderfgoed) te kunnen onderhouden en het museum state-of-the-art te kunnen behouden.

In het Corona-tijdperk is het bijna onmogelijk om nog omzet te draaien met een restaurant, een museumwinkel, vergaderingen, feesten e.d. De anderhalve meter economie zorgt ervoor dat we nog slechts 25% van het aantal zakelijke bezoekers per dag kunnen ontvangen. Daarnaast zorgen de ad hoc regels vanuit de overheid ervoor dat alle reserveringen voortdurend moeten worden omgeboekt. De persconferentie van 12 november brengt de laatste nekslag... Op deze avond is 25.000 euro eigen inkomsten die geboekt stond voor de maanden november en december via diners, vergaderingen en onderwijssessies uit de agenda verdampt. Hoe moet een onderneming als GeoFort op zo'n ad hoc beleid bouwen? We hebben net een nieuwe salesmedewerker aangenomen en een marketingcampagne richting de zakelijke partners gefinancierd. Hoe kan een overheid in zo'n korte tijd nieuwe beperkende maatregelen nemen, zonder een dekkende compensatie te regelen?

2) De compensatieregelingen zijn in 2021 erg gefragmentariseerd

De Corona-steun is in 2021 regionaal verdeeld, waardoor de middelen door het Ministerie van Binnenlandse Zaken aan de gemeente West Betuwe zijn verstrekt. De gemeente komt richting GeoFort echter met slechts 50.000 euro over de brug. Het geld is immers niet gealloceerd en de gemeente kan zelf voor andere prioriteiten kiezen. Voor de kleine gemeente West Betuwe is een museum zoals GeoFort die op nationaal niveau opereert van een hele andere orde dan de cultuurposten waar ze normaal mee te maken hebben (kleine toneelgezelschappen en fanfares). Dit leidt tot ingewikkelde discussies, omdat de meeste bezoekers van GeoFort van buiten de gemeentegrenzen komen.

De provincie Gelderland hanteert het principe om musea niet te ondersteunen met exploitatiesubsidies (behalve Museum het Valkhof). In 2020 is hierop een uitzondering gemaakt, vanwege de "Compensatieregeling Coronacrisis Musea > 100.000" vanuit het Mondriaanfonds, waarbij co-financiering vanuit de provincie benodigd was. In het Corona-jaar 2021 wordt er vanuit de provincie Gelderland echter geen Corona-steun aan GeoFort verleend.

Vanuit het Mondriaanfonds is 34.000 euro beschikbaar gekomen om in 2021 twee educatieve medewerkers te financieren vanuit de coronaregeling medewerkers collectiebeleid. Dat is heel fijn!

Aan het Fonds Cultuurparticipatie is in het kader van Corona meer geld ter beschikking gesteld. GeoFort heeft € 17.968 aangevraagd en € 8.453 gekregen.

Via het Kickstartcultuurfonds heeft GeoFort in juli € 5.500 gekregen om medewerkers uit de exploitatie te kunnen financieren. Daarnaast is € 43.000 verkregen voor out-of-pocket kosten om het museum aan te passen aan het Corona-tijdperk (dit zijn kosten die we niet hadden begroot, maar wel heel fijn zijn om uit te kunnen geven aan Corona-maatregelen).

Via het Mondriaanfonds hebben we bijna € 6.000 aan HRM vouchers mogen ontvangen, waarvoor we twee externe partijen hebben kunnen inhuren om ons HRM-beleid te kunnen professionaliseren. Hiervan is € 1.000 interne kosten om deze partijen aan te sturen.

De totaal verkregen Coronasteun vanuit de overheid ten behoeve van de exploitatie bedroeg in 2021 € 98.953

€ 50.000	gemeente West Betuwe
€ 0	provincie Gelderland
€ 34.000	Mondriaanfonds coronaregeling medewerkers collectiebeleid
€ 8.453	Fonds Cultuurparticipatie
€ 5.500	Kickstartcultuurfonds deel 2
€ 1.000	HRM vouchers

Dat is aanzienlijk minder dan de 400.000 euro verkregen in 2020. Met die bijdrage konden we 2020 netjes afsluiten met een positief resultaat van 6.300 euro. Dit jaar stevenen we af op een negatief resultaat van 100.000 euro.

NOW

In juni 2020 was er geen sprake dat er een voorzetting zou komen op de NOW-2. We hebben toen besloten om fors te bezuinigen om de Corona-periode te kunnen overleven. We hebben veel personeel in de zomer ontslagen (met wederzijds toestemming via vaststellingsovereenkomsten). Iedereen heeft gelukkig ander werk gevonden. Deze maatregel heeft ertoe geleid dat onze vaste lasten in 2021 veel lager zijn, maar het heeft er ook toe geleid dat we vanwege de forse loonsomdaling relatief weinig NOW hebben mogen ontvangen in 2021. De NOW is sowieso een lastige regeling voor een museum, omdat de projectinkomsten ook als omzet worden gezien, terwijl deze uitgaven voor het merendeel out-of-pocketkosten betreffen. Voor 2021 verwachten we circa 114.000 euro te mogen ontvangen vanuit de NOW-regeling.

3) In de museumwereld ligt de focus op het verleden en op collecties met historisch materiaal en worden musea en science centra waar 'het verhaal' of waar 'het experiment' centraal staat uitgesloten van veel subsidie-regelingen.

Een derde factor die ervoor zorgt dat GeoFort in de Corona-periode in een lastig pakket zit, is de focus die GeoFort op het thema toekomst legt, terwijl de meeste regelingen voor musea de nadruk leggen op het verleden met de bijbehorende collecties. GeoFort heeft in 2016 een subsidie-aanvraag gedaan bij de BIS en voldoet aan bijna alle gestelde criteria: GeoFort is innovatief, trekt bezoekers aan met een diverse achtergrond, spreekt jongeren aan, heeft hoge waarderingcijfers, trekt bezoekers op nationaal niveau aan e.d. Het grote struikelblok is dat onze historische collectie niet belangrijk genoeg is.

We begrijpen dat onze collectie met Kadasterkaarten, luchtfoto's en landmeetapparaten niet vergeleken kan worden met de collectie van Rembrandt en andere grootmeesters. Ons hoofdthema heeft echter geen betrekking op het verleden, maar op de toekomst van de planeet aarde. Om dit thema onder de aandacht te brengen van bezoekers hebben we geen vitrinekasten nodig, geen collecties, geen catalogi en geen conservatoren...

We hebben goede storytellers nodig, aantrekkelijke exhibits en uitdagende lesmodules. Juist nu hebben we als maatschappij platforms nodig waar een breed publiek op een aantrekkelijke manier bewust wordt gemaakt over hoe de wereld de komende tijd gaat veranderen, vanwege de klimaatverandering, de energietransitie, schaarste bij grondstoffen en de innovaties die plaatsvinden op het gebied van voedsel, mobiliteit, big data, watermanagement ed.

Voor deze categorie musea, ook wel science centra genaamd, is echter geen enkele structurele subsidie voorhanden. Het zou fijn zijn als hier verandering zou kunnen komen, zowel in deze Corona-periode, maar ook op de langere termijn.

In dat kader pleit GeoFort voor óf een ruimere definitie van het begrip museum (met bijvoorbeeld de mogelijkheid voor innovatieve instellingen om zich ook bij de BIS aan te sluiten) óf een aparte erkenning voor het begrip science centra (met een aparte subsidieregeling voor deze categorie) óf voor maatwerksubsidies voor instellingen zoals GeoFort.

4) Projectsubsidies zijn fijn voor innovaties, maar dragen weinig bij aan de bekostiging van de vaste lasten

Een vierde factor die ervoor zorgt dat GeoFort met een negatief resultaat gaat eindigen in 2021 is dat projectsubsidies te weinig bijdragen aan de vaste lasten. Het gaat meestal om slechts 20% van de projectkosten die toegewend kunnen worden voor het eigen personeel. In een Corona-vrij jaar heeft GeoFort meer eigen inkomsten, waaruit veel vaste lasten betaald kunnen worden. Uiteraard dragen projectsubsidies wel bij en heeft GeoFort in 2021 aanvragen gedaan bij diverse kanalen.

- **NWA: wetenschapscommunicatie**

Ontwikkeling Serious Game Crisismanagement: Creëren bewustwording voor Klimaatverandering; Het doel van het project is om op levendige wijze bewustwording te creëren voor de gevolgen van klimaatverandering en de noodzakelijke adaptatiemaatregelen. Je ziet op verschillende plekken in Nederland in 3D een regio overstroomd en moet in team-verband via digitale kaarten een evacuatieplan opstellen.
<https://tinyurl.com/3d63z4ce>

- **Stimuleringsfonds: Innovatie Labs**

Minecraft als innovatielab: Een platform voor jongeren om drie werelden virtueel te beleven: 1) de historie, 2) de toekomst 3) het programmeren. Jongeren kunnen door heel Nederland gebruik gaan maken van dit educatieve Minecraftplatform via bibliotheken, scholen en BSO's. Met dit Minecraftplatform heeft GeoFort in 2016 zich 'Beste kindermuseum van de wereld' mogen noemen.

- **Regio-investeringsfonds en het Ministerie van Binnenlandse Zaken**

Burgerparticipatie: duurzaam inrichten van het landschap met burgers en professionals om de energietransitie te versnellen <https://tinyurl.com/5axmhyym>

Het mooie van projectsubsidies is dat er middelen beschikbaar komen voor de ontwikkeling van nieuwe exhibits, serious games en lesmodules. Het probleem met projectsubsidies is dat dit geen financiering oplevert voor de jaarlijkse personeels- en out-of-pocketkosten van:

Onderhoud Rijksmonument:	200.000 euro
Onderhoud ICT:	100.000 euro
Onderhoud museum:	100.000 euro

Hierboven is de situatie van GeoFort in het Corona-tijdperk geschetst. Graag gaat GeoFort met het Ministerie van OCW in gesprek om te bespreken of er voor 2021 ter waarde van 100.000 euro extra Corona-compensatie mogelijk is én te bespreken of er voor de langere termijn een duurzame oplossing gevonden kan worden voor het onderhoud van GeoFort voor: het Unesco Erfgoed en het science centrum.

Vriendelijke groeten,

Willemijn Simon van Leeuwen
Directeur GeoFort

Bijlage: Wat is GeoFort?

De missie van het science centrum GeoFort is om een breed publiek (zowel families, leerlingen als zakelijke gasten) op een boeiende manier te inspireren voor de toekomst van de planeet aarde. GeoFort heeft de afgelopen jaren diverse prijzen mogen ontvangen vanwege haar unieke aanpak om op ingewikkelde onderwerpen op een boeiende manier over te brengen. Het uitgangspunt van GeoFort is dat er altijd sprake moet zijn van drie 'Senses': Sense of Fun (als je iets leuk vindt, dan gaat leren vanzelf), Sense of Experience (je leert makkelijker door iets zelf te mogen doen) en Sense of Urgency (als je weet dat iets belangrijk is, dan sta je meer open om te leren). Acht thema's staan bij GeoFort centraal: klimaatverandering, watermanagement, energietransitie, grondstoffen, biodiversiteit, mobiliteit, voedselinnovatie en smart cities. Elk thema heeft een eigen plek op het fort.

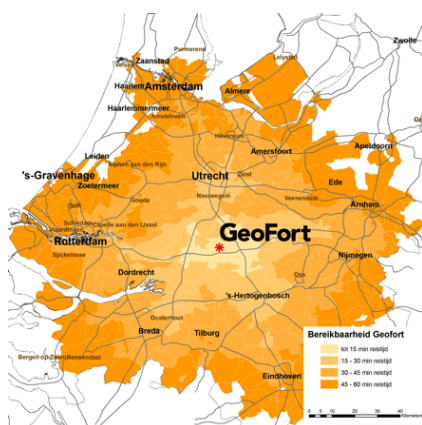
GeoFort ontving in 2019 100.000 bezoekers, waarvan 14.000 leerlingen in schoolverband en 14.000 zakelijke bezoekers. Daarnaast zijn er 60.000 families met kinderen die het interactieve museum bezoeken. Tot slot komen er zo'n 12.000 recreanten 'aanwaaien' om het Unesco erfgoed te bezoeken. In Gelderland neemt GeoFort de vijfde plek in van de musea, met als koplopers openluchtmuseum Arnhem, Kröller Müller, Paleis 't Loo en Slot Loevestein.

Het spannend terrein met veel buitengelegenheid om workshops te doen, maakt dat veel scholen voor GeoFort kiezen voor een schoolreis. GeoFort is boven populair voor het VO-onderwijs omdat we met serieuze onderwerpen als de energietransitie en klimaatverandering aan de slag gaan. We hebben plek voor 14.000 leerlingen per jaar, maar we krijgen (buiten Corona) aanvragen voor 40.000 leerlingen... We hebben de ambitie om uit te breiden om aan de vraag te kunnen voldoen.

Bijlage: Waar is GeoFort?

GeoFort maakt onderdeel uit van de Nieuwe Hollandse Waterlinie, hetgeen deze zomer is uitgeroepen tot Unesco Wereld Erfgoed. De linie moest het rijke westen beschermen tegen de vijand vanuit het oosten door stukken land tot kniehoogte onder water te zetten.

Het ontwerp van de linie is een prachtig staaltje watermanagement. Vroeger hield men de Duitsers tegen door land onder water te zetten. Tegenwoordig beschermen we ons land opnieuw door land te inunderen via het project Ruimte voor de Rivier.

GeoFort laat de bezoekers kennis maken met de moderne vijand: het wassende water uit het oosten, veroorzaakt door de klimaatveranderingen.

GeoFort ligt centraal in Nederland en is binnen een uur bereikbaar vanaf Amsterdam, Amersfoort, Apeldoorn, Arnhem, Eindhoven, Tilburg, Breda, Rotterdam en Den Haag.

Op 8 juli 2019 mochten de afgevaardigden van de science centra in Nederland Ingrid van Engelshoven ontvangen te GeoFort.